

Fra gotisk skrift
til
forståelig norsk

del 3 – 19. april 2021

Webinar med Jonny Lyngstad
for Slekt og Datas medlemmer

Meny

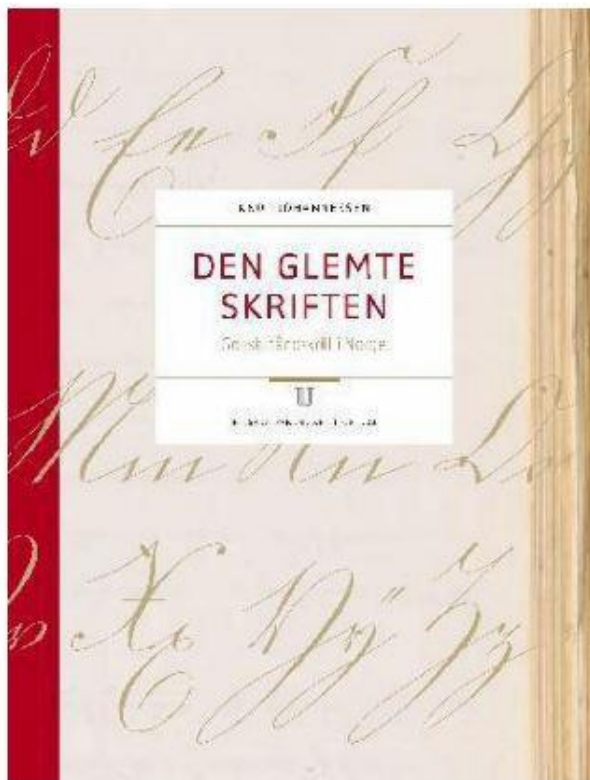
Søk på pensum, ISBN, boktittel, eller forfatter

Logg inn

Handlekurv

[Hjem](#) / [Dokumentar og fakta](#) / [Historie](#) / **Den glemte skriften**

Produktdetaljer

ISBN: 9788215002026

Publisert: 2007

Utgave: 1. utgave

Utgiver: Universitetsforlaget

Serie: Riksarkivaren. Skriftserie

Vekt: 1040 gr

Den glemte skriften

gotisk håndskrift i Norge

Johannessen, Knut

Heftet / 2007 / Bokmål

569,- **495,-**

Levering 2-6 dager

1

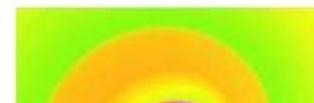
Legg i handlekurv

PRODUKTBESKRIVELSE

Dette er en både pedagogisk og historisk bok om gotisk skrift. Ved hjelp av en rekke eksempler presenterer forfatteren skriftene som ble brukt i Norge fra slutten av 1800-tallet og bakover til ca. 1600, og viser hvordan de ble brukt i hverdagslivet til vanlige folk. Boken er i sannhet et imponerende prosjekt som viser betydningen av ordet. Den funner på nye kulturopplysninger - og den tilbyr en

[Les mer](#)

Relaterte produkter

VIGDIS VIGRESTAD

Den glemte skriften Gotisk håndskrift i Norge

Knut Johannessen

Bestilles på

Haugen Bok

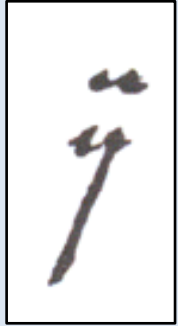
235 sider - 495 kr

Romertall - brukt stort sett bare på 1600-tallet i regnskap

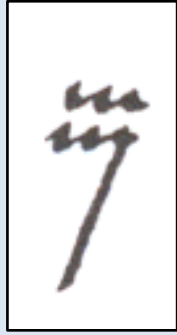
i

ii

iii

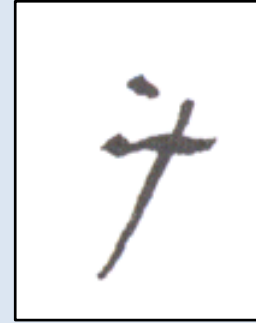
iiii

v

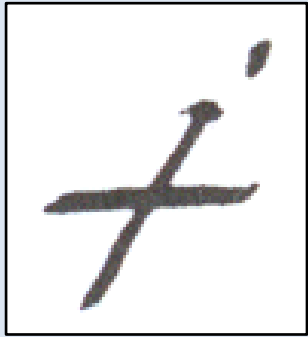
ix

x

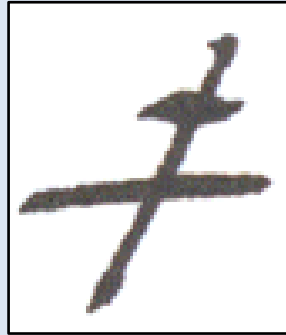
0,5

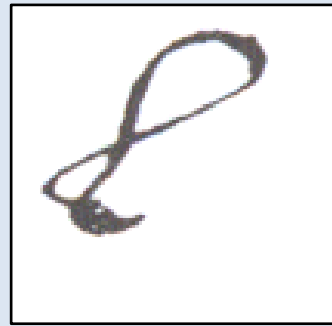
4,5

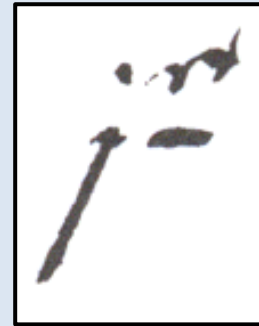
9,5

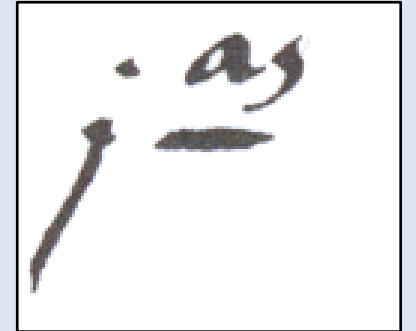
50

100

1000

Arabertall - brukt ved nummerering og årstall på 1600-tallet

1

2

3

4

5 osv.

Ligaturer

To eller flere bokstaver som er koplet sammen til et sammenhengende skriftbilde.

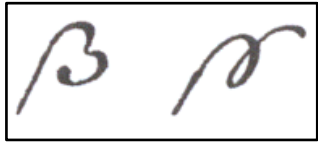
Bokstaven æ er opprinnelig en ligatur satt sammen av bokstavene a og e.

Forkortelse

Ledding (leidang) – Nordmøre 1641-1642

0,5

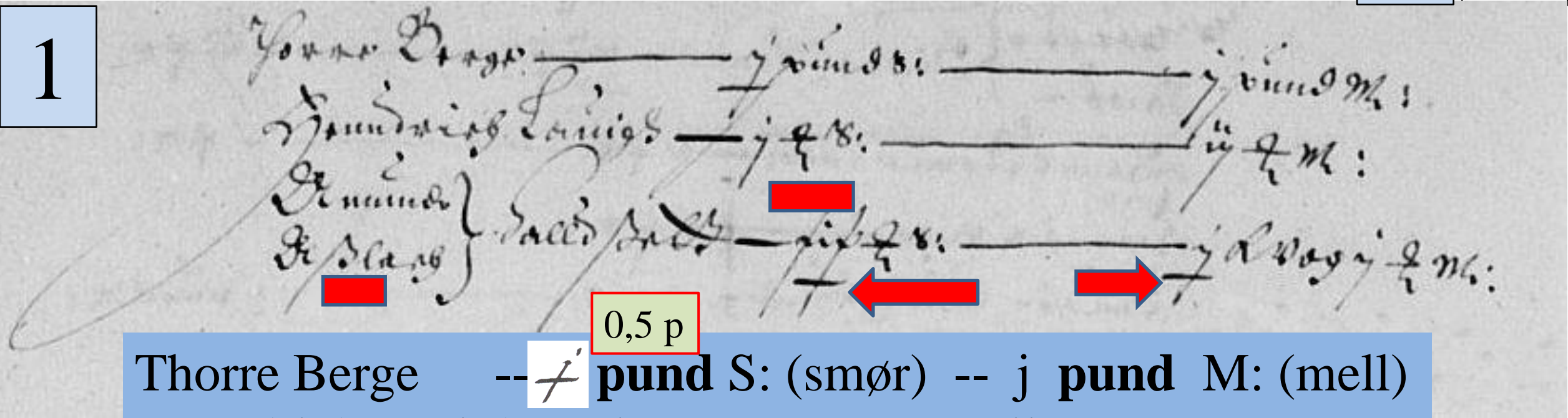

SS

2

1

0,5 p

Thorre Berge -- **f** pund S: (smør) -- j **pund** M: (mell)

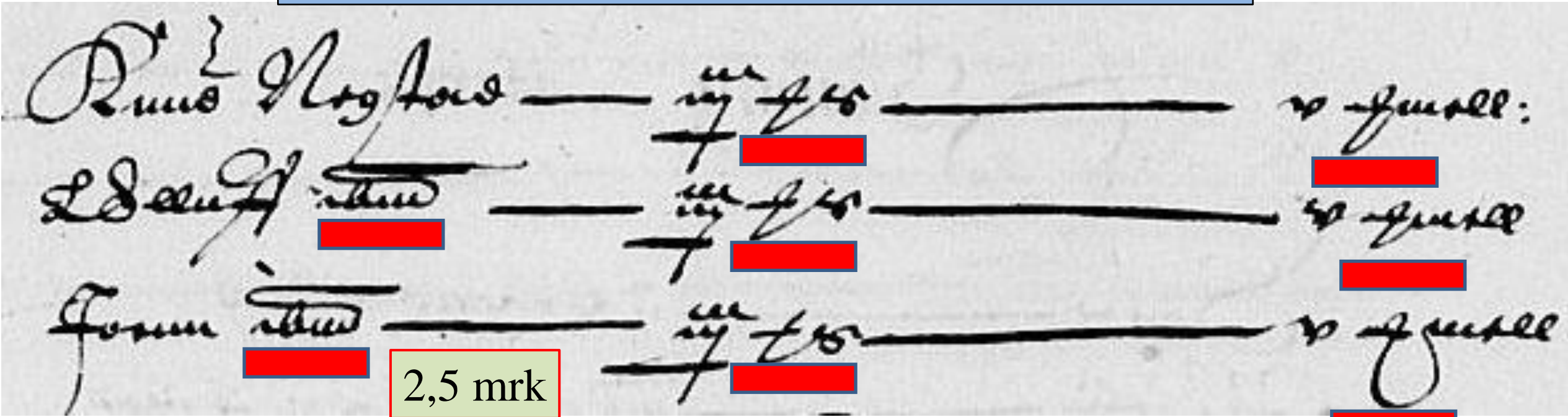
Henndrich Lauigh -- j **mrk** S -- ij **mrk** M:

Amund } 18,5 mrk 0,5 vog = 1,5 bismerpund (bpd)

Asslach } Halldssett xi **f** mrk S -- **f** Wog j mrk M:

1 våg = 3 bpd = 72 mrk → 18,5 mrk x 2 = 37 mrk = (24 + 12) mrk + 1 mrk

Ledding (leidang) – Nordmøre 1620-1621

Knud Negstad	iiij	mrk S (smør)	--	v	mrk mell
Olluff ibm	iiij	mrk S (smør)	--	v	mrk mell
Joenn ibm	iiij	mrk S (smør)	--	v	mrk mell

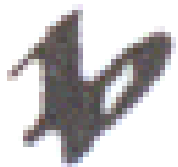
mell = mel = mjøl

mark
eller ort

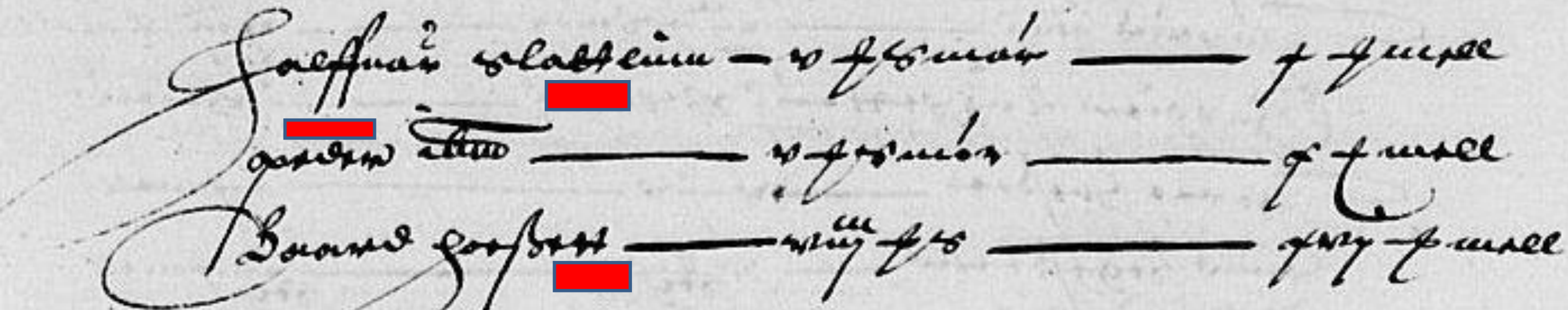
ibm = ibidem
= samme sted

Ledding (leidang) – Nordmøre 1620-1621

5

10

Halffuor² Slattlum — v mrk Smør — x mrk mell
Peder ibm — v mrk Smør — x mrk mell
Baard Hoessett — viij mrk Smør — xvj mrk mell

Halffuor Slattlum

----- v mrk Smør ----- x mrk mell

Peder ibm

----- v mrk Smør ----- x mrk mell

Baard Hoessett

----- viij mrk Smør ----- xvj mrk mell

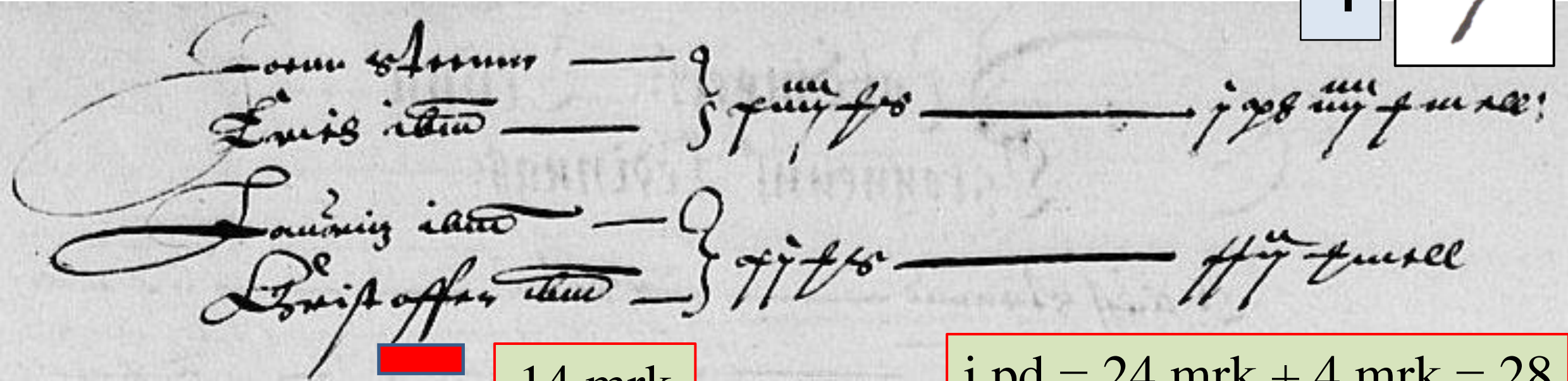
tt

ff

Ledding (leidang) – Nordmøre 1620-1621

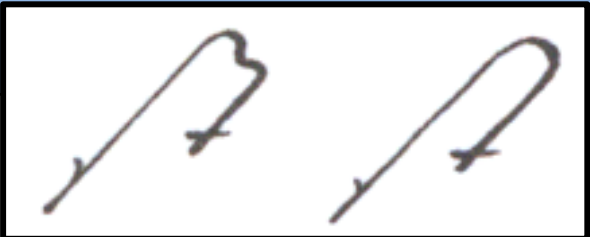
4

14 mrk

$j \text{ pd} = 24 \text{ mrk} + 4 \text{ mrk} = 28$

Joenn Steenne	}	xiiij mrk S (<i>smør</i>)	-----	j pd iiiij mrk mell
Erich ibm				
Lauritz ibm	}	xj mrk S (<i>smør</i>)	-----	xxij mrk mell
Christoffer ibm				

st

Ledding (leidang) – Nordmøre 1641-1642

iii
7

3

4,5

70

Meegs Thinnглаugh

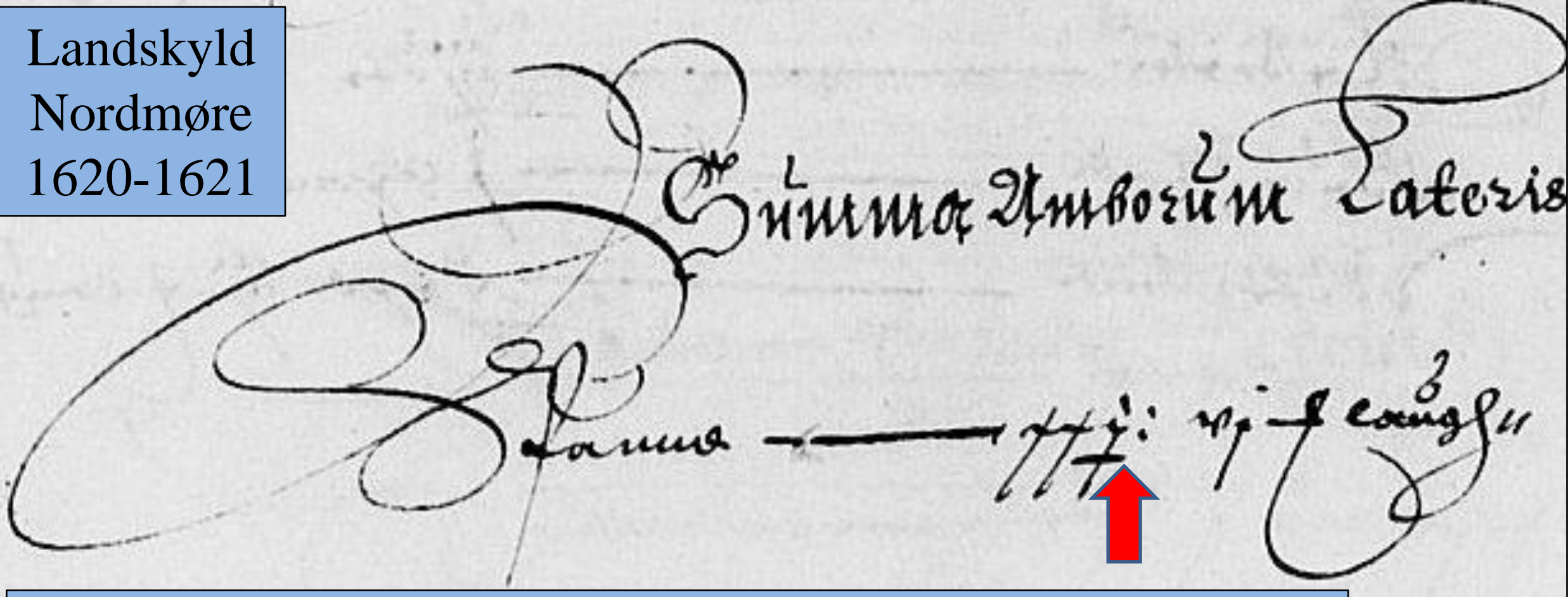
Lenssmannd Peder Røessannd — 70 q s: ————— ix q m:
Ennchenn ibm ————— 70 q s: ————— ix q m:
Olle Strømb ————— iij q s: ————— vij q m:

Red annotations: A red box under 'Lenssmannd', a red box under 'Røessannd', a red arrow pointing down to the '70 q s:' column, and a red arrow pointing right to the 'iij q s:' column.

Meegs Thinnглаugh

Lenssmannd Peder Røessannd	70	mrk s: (smør) -	ix mrk m. (mell)
Ennchenn ibm	70	mrk s:	- ix mrk m.
Olle Strømb		iij mrk s:	- vij mrk m.

Landskyld
Nordmøre
1620-1621

Summa Amborum Lateris
Summa —————

A red arrow points to a character in the second line of the document, which is a stylized 'f' with a dot above it.

Summa Amborum Lateris
(*begge sideres sum eller i alt*)

*De bokstavene som
mangler, skriver vi i kursiv*

Spannd

xx

f

20,5

vj **mark**laugh

Bøksel Nordmøre
1628 - 1629

Gimnes
Tinglaug

Gullich Flaabergs Sted, vj marklaug i samme
gaard som er en gandsche
ringe pladtz. Gaff
der aff i biugsell

penge ----- i 7 dr.
Gudmund Jonnsen Sted
vj marklaug i leie som
och er en ringe plads, gaff
i biugsell

Summa Latris
Pending - xvij dr.

Gimnes Tinglaug
Gullich Flaaberg Sted
vj marklaug i samme
gaard som er en gandsche
ringe pladtz. Gaff
der aff i biugsell
penge ----- i 7 dr.
Gudmund Jonnsen Sted
vj marklaug i leie som
och er en ringe plads, gaff
i biugsell
penge -- i 7 dr

samme

Summa Latris
Pending – xvij dr.

17 dr = daler,
riksdaler

Sakefall, bøksel og landbohold - Nordmøre len 1628 - 1629

Summarum Paa
ald for. Tredie. Aars
Biugsel oc Landbohold
100 dr
1,5 mrk

Summarum Paa als
forschreffne Tredie

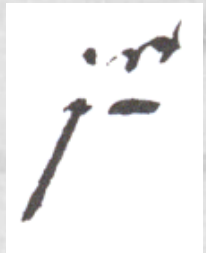
Aars Biugsel oc
Landbohold

Ehr

Pending

dr. i mrk

100 dr 1,5 mrk

100 =
j^c - j^{ct}

Sakefall, bøkssel og landbohold - Nordmøre len 1628 - 1629

Peder Botelffsenn, da ~~sin~~ min gunstige
Hossbond, & welbiurdig Jon & Juell ~~selff~~ sonet
med for ~~hand~~ med Marte Pedersdaatter, nogen Rom tid
forledenn haffuer begaett, og vaar beschtet vdi 3 led
och paa Kong. May. Naadigste och guode Behaug for Penge --- L dr.

Peder
Botelffsenn
haffuer min
gunstige
Hossbond,
welbiurdig
Jenss Juell
selff Sonet
med for

L = 50

fredle leffnet Hand med Marte Pedersdaatter, nogen Rom tid
forledenn haffuer begaett och vaar **beschtet** vdi 3 led och paa
Kong. May. Naadigste och guode Behaug for Penge --- **L dr.**

Gunder Gautvik - 1738

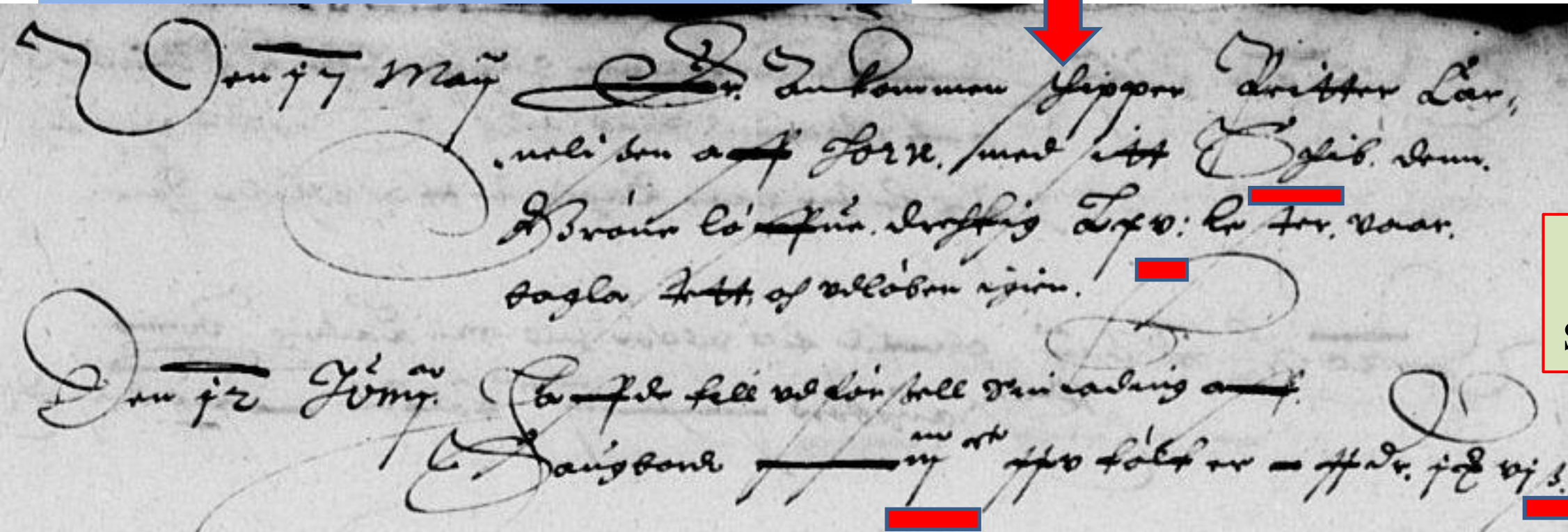
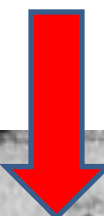
Arbeide paa Fiskeleiene, da efter
allernaadigste Forordning af 19de
Februarii 1734re at
arbeide paa
Nermeste Fæstning i Fiire fulde aar, samt at lide paa Godtz of
Penge efter yderste Formue. Thi Stefnes Eder Kongel: Majs
Sorenskriver Johan Harboe, med Eders Meddomsmænd neme-

Arbeide paa
Fiskeleiene,
da efter
allernaadig-
ste Forordning
af 19de
Februarii
1734re at
arbeide paa

st fft

Nermeste Fæstning i Fiire fulde aar, samt at lide paa Godtz of
Penge **efter yderste** Formue. Thi **Stefnes** Eder Kongel: Majs
Sorenskriver Johan Harboe, med Eders Meddomsmænd neme-

Tollen - Nordmøre len 1628 - 1629

sch

SS =
skilling

Den 17 Maj Er Ankommen **schipper** Peitter Carnelissen aff
 Horn med sitt **Schib** Denn Grøne Løffue drechtig Lxv Lester, vaar
 baglastett och vdløben igien **65**

Den 12 Junij Haffde till vdførssell Sin Lading aff Saugbord
325 ii xxv tølter - xx dr j mrk vj **ss** **20 d 1 mrk 6 sk**

Lensregnskaper - Trondheim len 1632-1634 - utgifter

Summarum offuer **forne** wdgifft, ehr

100 =
j^c - j^{ct}

1000
= j^m

8000

800

98,5

= 8898,5 + 1 ort 8 sk

Pendinge – vii vii Lxxxx dr j ort 8 sk.

Nordmøre skifteprotokoll 1676-1680

Tingl: =
Tinglaug

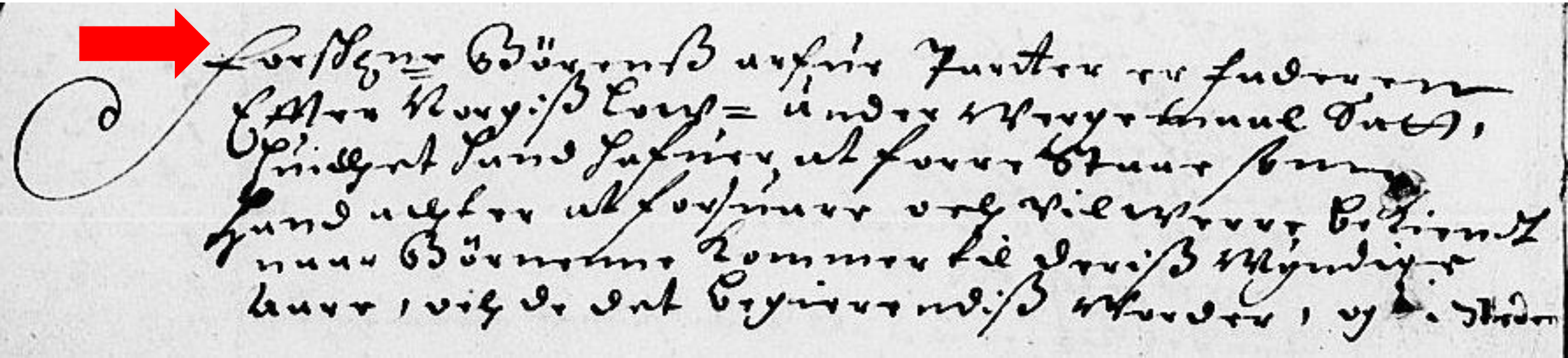
ANNO 1676, d = 11 December Holtis Arfueschiffte
paa Bø i Halse Tingl: Effter Sahl:
afdøde Anne Jacobs datter, mellem Hendes
effterlatte Mand Thoris Adssersøn Bø paa
dend ene och dend Sahl:
Quindess Børn paa dend anden side, Nemblig Peder Pederssen :/: aflt
med Hindess første Sahl: Mand :/: och Peder Thorressen

Sahl: =
Sahlig

Anno 1676, d = 11 December Holtis Arfueschiffte paa Bø i Halse
Tingl:(aug) Effter **Sahl:(ig)** afdøde Anne Jacobsdatter, mellem Hendes
effterlatte Mand Thoris Adssersøn Bø paa dend ene och dend **Sahl:(ig)**
Quindess Børn paa dend anden side, Nemblig Peder Pederssen :/: aflt
med Hindess første **Sahl:(ig)** Mand :/: och Peder Thorressen

Parentes

Nordmøre skifteprotokoll 1681-1689

Forschrefne Børens arfue Parter er Faderen
Efter Norgiss Low = under Wergemaal Satt,
huilchet Hand Hafuer at ForreStaae som
Hand agter at forsuare och vil verre bekiendt
naar Børnenne Kommer til deriss Myndige
Aare, vil de det begiereendiss worder, og i Steden

Forschrefne Børens arfue Parter er Faderen
Efter Norgiss Low = under Wergemaal *Satt*,
huilchet Hand Hafuer at ForreStaae som
Hand agter at forsuare och vil verre bekiendt
naar Børnenne Kommer til *deriss* Myndige
Aare, vil de det *begiereendiss* worder, og i Steden

Surnadal
døpte 1755

Dom: VI te a **Trinit:** ved Øye døbt uægte b. N: Marit Pater. Iver
Erich Heggesæt **Mat:** Et løst ubekjændt **Qvinde** Msk. Elen
Pedersd: sagde sig at være fra Bolsøe gjæld i Romsdalen. Test
Ingebrigt Moe, Eric Larss, Øye, Marit Jensd: Moe, Marit Olsd:
Øye, Magnil Toresd: **ibid**

Dom: XXII te a **Trinit:** ved Rindal døbt uægte b. N: JON Pater
Sotvat Peder Olf Brønstad **Mat:** Udon Olsd: Hegaard.
Jens Larss Foseide, Larss Hans Hjelvud, Ole Tore Brønstad
Mali Brønstad, Marit Olsd: Landsem

dette strax skriftlig
tilmeldet Provsten Hr.
Tyrholm og Fogden Vidige

Trinit: = Trinitatis

Dom: VI te a **Trinit:** ved Øye døbt uægte b. N: Marit Pater Iver
Erichs. Heggesæt **Mat:** Et løst ubekjændt **Qvinde** Msk. Elen
Pedersd: sagde sig at være fra Bolsøe gjæld i Romsdalen. Test
Ingebrigt Moe, Eric **Larss**. Øye, Marit **Jensd**. Moe, Marit **Olsd**.
Øye, Magnil **Toresd**. **ibid**

Mat: = Mater = mor

ibid = ibidem

Msk = Menneske

Tingvoll -1746 – ministerialbok

Dca 8 p Tr (*Trinitatis – treenighet*)

Trolovet Cristen ved Svenslie

med **Encken** Marit **Olstd:**

Spons: Biorn Frisvig og

Zacharias Svenslie

døbte Et Pigebarn Kaldet Else

hvis Fader foregives at være Lud-

vig Caspersen som er dømt til

Bratvær Moderen Gunild **Knudsd.** var

omløbende blant andre Fremede

og ubekiendte Personer og gjorde

Barsel paa Gagnat. Sponsore

Jon Bergem, Anders Meisingset

Da 8 p Tr
Trolovet Cristen ved Svenslie
med **Encken** Marit **Olstd:**
Spons: Biorn Frisvig og
Zacharias Svenslie
døbte et Pigebarn kaldet Else
hvis Fader foregives at være Lud-
vig Caspersen som er dømt til
Bratvær Moderen Gunild **Knudsd.** var
omløbende blant andre Fremede
og ubekiendte Personer og gjorde
Barsel paa Gagnat. Sponsore
Jon Bergem, Anders Meisingset

1657
KVEGSKATTEN

Jørgen Ebm
 Gøst _____ j
 Rør _____ x.
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } ^m us ort ff/di

Cung Sæmmer
 Rør _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + j ort ff/di

Jørgen Gøst
 Gøst _____ j
 Rør _____ ij
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + m ort

Anders Ebm
 Gøst _____ j
 Rør _____ ij
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + m ort

Jørgen Ebm
 Gøst _____ j
 Rør _____ ij
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + j ort ff/di

Anders Ebm
 Gøst _____ j
 Rør _____ ij
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + j ort ff/di
 (Kongens 52 S. 816)

Jørgen Ebm
 Gøst _____ j
 Rør _____ ij
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + j ort ff/di

Anders Kragelie
 Gøst _____ j
 Rør _____ ij
 Vngnød _____ ij
 Gierder _____ ij
 Gaur _____ ij
 } + m ort ff/di

Kvegskatten
1657
Nordmøre

Anders Kragelie

Hester -----	ij	} ij dr xx sk (2 rdr. 20 sk)
Kjør -----	xij	
Vngnød ----	vij	
Oxe -----	j	
Gieder -----	xij	
Faar -----	xij	

Lensrekneskap
Nordmøre
1620 - 1621

Pennghe -----
xxvj dr j sk
(26 dlr 1/2 sk)
et strek midt
på j-en = 1/2 sk

sch

Trej **Missdedere** som for Throldomsagh **Bleff Reffsit** dierris guods,
Naar vitterlig **schyld** och gield Waar bethalid, och vmkostningh
sampt huis Skarprigterenn **Bleff giffuid** for dennem at **Rette** Er
afftagenn, beløbber **effter** vurderings**breffs** Liudelse

Trej Missdedere som for Throldomsagh Bleff Reffsit
dierris guods, Naar vitterlig
schyld och gield Waar bethalid, och vmkostningh
sampt huis Skarprigterenn Bleff giffuid
for dennem at Rette Er
afftagenn, beløbber effter vurderingsbreffs
Liudelse

Nordmøre - Geistlig skifteprotokoll 1741-1786

Min formening og paastand er at **Sr** Johan Michael
Wibe Juul bør svare til Stervboet **effter** Hans **Sal.**
Moder Hendes optegnelse og forklaring kort for
hendes død, som maa være gyldig beviis imod
hanem. – Lovens 5 Bogs 2 Cap 61 Art anseer
faders optegnelse derfor, og billighed synes som

Min formening og paastand er at **Sr** Johan Michael
Wibe Juul bør svare til Stervboet **effter** Hans **Sal.**
Moder Hendes optegnelse og forklaring kort for
hendes død, som maa være gyldig beviis imod
hanem. – Lovens 5 Bogs 2 Cap 61 Art anseer
faders optegnelse derfor, og billighed synes som

Sr = seigneur
Sal: = salig, avdød
hanem – strek over n-en som
betyr dobbel-n

Øving, øving og atter øving er det
som gjør deg god.

Takk for meg